

Историја српског језика (личне замјенице)

1. Укратко објаснити номинатив једнине личне замјенице за треће лице и начин на који су добијени енклитички облици замјенице за треће лице у историји српског језика.

2. У наредним повељама објасните назначене примјере – зеленом бојом обиљежене облике личних замјеница (одредити лице, број, падеж, наставак, тамо гје је потребно објаснити да ли је у питању ортотонички или енклитички облик):

МАТИЈА НИНОСЛАВ, БОСАНСКИ БАН, ДУБРОВЧАНИМА

(1240)

У име отъца и сина и светога азъ рабъ божи Матѣи именемъ банъ босньски Нинославъ клънъ се обькинѣ дѣровъчкои. да стою с вами њ миръ и њ свако правьдъ. како сѣ стали мои старѣ. и да свободно ходите и мои земли. да ви нѣ десетка никогаре. ако ви тько ѣчини кривинъ моиъхъ кмети. да се при прѣдѣ мноумъ. ако ви ѣа ѣчиниъ кривинъ. да сѣмь ѣа кривъ. и ако се разратите сѣ кралемъ сѣ рашкимъ. да васъ не дамь сѣ всѣмь вашимъ добиткомъ. и са ви ѣхранъ. ѡ что се ѣчинило прѣе или по|слѣ. да се при. а да нѣ изма. нъ да е правьда. и не бѣше мое печати велие. одьнесена |ми| бѣше. да |ов|ози е моѣ печать. ка е при книзи. а се не ѣземле десетка. до колѣ смь живь и мое дѣете и мое ѣнъче. кто сие прѣскочи. да е клетъ... да придо ѡ дѣровъчкои. да на ме не ѣстане никьторе. дѣ ѣ сѣмь радъ правьдъ ѣчине. и ако пра|вьде| не ѣчинъ. да сѣмь кривъ.

1243. Стефан Радослав, краљ српски, одриче Дубровчанима, да ће их ослободити царине и осталих давања, ако се врати на краљевство.

Mon. Serb. XXIII

† Стефанъ. въ Христа Бога вѣрны краљ всѣхъ рашькихъ земль и тревоуниискиныхъ. оуноукъ светаго Симеона Немане и сынъ прѣвовѣнъчаньнаго краля блажено почивьшега Стѣфана монаха. Радославъ. Въ лѣто. □□□мв. излѣзохъ прѣдѣ братомъ ми Владиславомъ за правовѣрнѣ моужа и за кгова ради великаго прѣклетъвьства. придохъ оу си градъ Доуѣровъчкои: кнезь Петрь Болеславикъ и Тѣдръ Крѣсикъ и сѣ всѣми властелы шькинъвъ градъсковъ вдъ мала и до велина прикше ме сѣ почьстию. и много ме почьтише. и правовѣрно ми послоужьше. Видѣ кралевьство ми толикоу вдъ нихъ почьсть и вѣрно

послуженик и сие оучинивъ **имъ** и оутвердихъ. такоре ако ми Богъ да и боудоу
господарь...

Паштровске исправе
1599. Државни архив, Цетиње
Ѹ нме хѣа адннъ....

предь (нама) сѣднама пащровнѣ(ь)... нзлезе радо дабовнѣ на нме ннколе мнлоевнѣа н рече ето (от) када
бнеше поконни вѣкмиръ баанѣ ѿ стране негове господннъ попь стнепанъ н пнта ннкѣ мнлоевнѣѣ кѣеръ
неговѣ за Ѹнѣка вѣкмирова кога бнеше Ѹзхранно ѿ малаха днетета кон речени мнлоевнѣа обеѣа мѣ н
кѣеръ н парѣн^ю по законѣ земѣнсковѣ н внерѣ даше н контентн бнше н паке н речени поконни вѣкмиръ
оставн ѣ тастаментѣ да тан Ѹнѣкѣ нма Ѹзеть кѣеръ реченога ннка за женѣ свою како внерѣ бнѣхѣ далн.
ако лн неѣе тѣн кѣеръ ннкѣовѣ Ѹзеть за свою женѣ да нон нма платнтѣ парѣню ѿ добарѣ вѣкмировне како
ѣ реченомѣ тастаментѣ пнше а сада кѣра главнна отаць реченога Ѹнѣка вѣкмирова не хоѣе да неговѣ сннѣ
ѣзме тѣн дневокнѣ за женѣ а так(е) стварѣ ннесѣ се чиннле ѣ нашѣ землѣ него се внера мнт(е)нала
вазда за тон **вн** молнмѣ поттени сѣдне н властеле да мн правдѣ ѣчиннтѣ како **вн** е богѣ наѣтно ѣ тон
ѿговорн речени кѣра главнна поттени сѣдне н властеле мене вѣкмиръ ѡблега сва добра негова ѣ парѣню
како нмамѣ по сведочбн а та за тѣн дневокнѣ ннсамѣ пнтанѣ нн на внерѣ бно нн о тогаи знао ннща
ннтн е мон сннѣ о тонзи дневоци (ннтенатѣ) бно нн не хоѣе. н ѣказа жамннцѣ ѿ парѣне цю мѣ е
вѣкмиръ бно (внѣтао) н мандатѣ госпотскн н рече молнмѣ **вн** поттени сѣдне да **вн** е правда препорѣчена ере
мон сннѣ не хоѣе тен дневокнѣ... а пнсах та нванѣ жннтнлнца канзалнерѣ зборскн по заповнѣдн .

Манастир Прасквица. 1581, бр. 108.

А.Ф.П.(А). на .Кн. зенара ѣ пащтровнѣ

предь сѣднама пащровнѣ стнепаномѣ данковнемѣ радомѣ алекѣнннемѣ н ннколѣомѣ вѣковнемѣ н петромѣ
харковнѣемѣ н предь .Б. воневѣде зворске н двадесетн н четнри власти ѿ вѣ. племенахѣ закле се днаконѣ
стефанѣ сннѣ поконнога попа марка н подѣ неговомѣ заклетвомѣ рече све право казати како ќе здола
пнсати.

н рече повратнмнлн сѣо се с андрѣомѣ снномѣ мара ранна ѿ наше добре воле н лѣбласѣо
се н (х)оѣаше онѣ ѣ мене а та ѣ неѣа н зва **нн** мларѣ раннѣ ѣ кѣ(ѣѣ) неговѣ н мн поѣосѣо н рече **нн** мларѣ
раннѣ хоѣе да поѣело ѣ кѣѣѣ вѣка данкова н да крадеѣо...

ДАБ.Маин./1775. 1-18.1

...ако преболн платнѣѣо све цю сѣ ѣчиннелн ѡвн два нашн брата, ако лн бн ѣмарѣ мон
сннѣ ето **вн** свеколнко пакѣ **га** днелнтѣ **вн** трн сестре на трѣе по монѡзи сметрн. н тако сѣо мн два кмѣта
(слнмнсѣо барѣѣ) станѣкѣ мн.товѣ н неговѣжн женн катн да (н)н погодн ѣ ѡве рнѣтн н тако рече станѣко
н негова жена та кѣ **вѣ** прѣчекатѣ (д)оклена внѣѣ цю ќе ѡтѣ неѣа внтѣ...